

Marian SANDU*

PENITENCIARUL GALAȚI CA CENTRU DE DETENȚIE POLITICĂ ÎN PERIOADA COMUNISTĂ

The Galati Prison as a Center for Political Detention during the Communist Period

Abstract: The Galați Prison played an important role during the communist period for Romania's oppressive system of political police, led by the infamous Securitatea. Despite this, it is less known compared to other prisons, such as Sighet, Aiud, Gherla, Pitești or Râmnicu Sărat. This article intends to bring to light the history of the Galați prison from the 1950s period of the 20th century. In addition, it focuses on the stories of individual detainees who served a significant part of their sentences in Galați.

*

Motto: *„În răstimpul anilor 1948-1964 închisoarea aceasta a fost transformată de regimul comunist într-un loc de cruntă torturare a românilor care, neștiuți la număr, au luptat, fiecare după puterea lui, împotriva răului comunist”.*
Asociația Foștilor Deținuți Politici Galați, 9-III-1993

Închisoarea din Galați rămâne un loc de tristă amintire pentru deținuții politici care s-au aflat reținuți o perioadă mai lungă sau mai scurtă între zidurile ei. Deși nu este la fel de cunoscută ca închisorile de la Pitești, Aiud, Sighet, Jilava sau Gherla, închisoarea „comunistă” de la Galați face parte, potrivit clasificării întocmite de IICCR¹, din rândul închisorilor de exterminare a elitei politice și intelectuale.

Situată în partea nordică a orașului Galați, pe Strada Traian, ea funcționează în zilele noastre doar pentru deținuții de drept comun. Locul respectiv a fost dat de

---

* Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna” Galați; laurentiusvlahus2@yahoo.com.

¹http://www.crimelecomunismului.ro/pdf/ro/investigatii_speciale/sistemul_penitenciar_1945_1989.pdf (15.07.2010).

Primăria Galați Direcției Generale a Penitenciarelor în anul 1893, construirea închisorii desfășurându-se în perioada 1894-1897². Intrarea se făcea din Strada Traian, după cum se poate vedea în fotografia nr.1³.

Clădirea închisorii, unde erau ținuți deținuții pe vremea regimului comunist, a fost demolată în anul 1996⁴. Ea se aseamăna cu o cetate, în formă de U sau potcoavă, cu deschiderea spre intrarea în penitenciar. Celularul era construit pe trei nivele: parter (celularul „C”), etajul 1 (celularul „B”) și etajul 2 (celularul „A”)⁵, după cum se vede în fotografia nr. 2.

Fiecare nivel avea câte 30 de celule⁶ orientate spre exterior. Această poziționare nu reușea totuși să ofere deținuților politici contactul atât de mult dorit cu exteriorul întrucât ferestrele celulelor fuseseră prevăzute cu obloane „un fel de jaluzele fixată într-o ramă de lemn, cu scândurile înclinate una după alta, în așa fel încât nu era posibil să zărești nimic dincolo de gratii”⁷, după cum ne relatează președintele A.F.D.P.R. Constantin Ticu Dumitrescu deținut aici între anii 1959-1960. Existența oblonului-jaluzele nu este însă valabilă pentru întreg intervalul cronologic în care s-au aflat aici deținuți politici anticomuniști. În general, ferestrele aveau doar gratii de fier, ca în fotografia nr. 3⁸. Totuși situarea lor era foarte aproape de tavanul înalt, ceea ce le făcea greu accesibile pentru deținuți, mai ales în celulele în care lipseau paturile⁹. De asemenea, regulamentul închisorii interzicea privitul pe fereastră de către deținuți și în afară de supravegherea gardianului prin vizetă puteai avea probleme și din cauza șefului de cameră care era responsabil cu aplicarea regulamentului în celulă¹⁰. Trebuie precizat și faptul că gratiile de la ferestre erau

² http://ro.wikipedia.org/wiki/Penitenciarul_Gala%C8%9Bi (15.07.2010).

³ Fotografia cu intrarea în clădirea vechii închisori din Galați și schița acesteia au fost obținute din arhiva Penitenciarului Galați, prin intermediul doamnei subcomisar Trincu Safta, ca urmare a cererii făcute către directorul acestui penitenciar, domnul comisar șef Alincăi Viorel.

⁴ Conform autorizației de desființare nr. 2 din 06.06.1996, eliberată de Primăria Municipiului Galați.

⁵ Valerian Begănescu, *Petrache Giciu, monstrul de la Galați*, în “Din documentele rezistenței”, nr. 8, 1993, Arhiva Asociației Foștilor Deținuți Politici din România, p. 98.

⁶ Andrei Muraru (coordonator), *Dicționarul penitenciarelor din România comunistă (1945-1967)*, Editura Polirom, Iași, 2008, p. 314.

⁷ Constantin Ticu Dumitrescu, *Mărturie și document*, vol. I, partea I, *Recurs la memorie*, Editura Polirom, Iași, 2008, p. 269.

⁸ *Album Memorial*, p. 188.

⁹ Paul Păltănea, *Ferestre deschise la un deceniu de temniță comunistă*, în „Viața Liberă”, nr. 2918, 5 iulie 1999, p. 7: „Fiind trecut de miezul nopții, am păturit pardesiul ce-l aveam și m-am întins pe cimentul celulei. Timpul trăit, în tovărășia nocturnă a unei sălbatice puzderii de ploșnițe, care nu putea fi învinsă, îl sfărnam măsurând de-a lungul celula din care nu puteam evada cu privirea, geamul fiind mai sus decât înălțimea mea”.

¹⁰ Constantin Ticu Dumitrescu, *op. cit.*, pp. 275-276.

verificate dimineața și seara de către gardianul de serviciu care bătea în ele cu un ciocan lung de lemn¹¹, pentru a sesiza o eventuală pilire, tăiere sau forțare a lor.

Celulele se găseau amplasate una lângă alta, de-a lungul unui coridor ale cărui ferestre dădeau în interiorul închisorii¹². În fapt interiorul închisorii era reprezentat de două curți (interioare) după cum ne spune în memoriile sale istoricul gălățean Paul Păltănea, care a fost închis la Penitenciarul Galați în mai 1948¹³. Tot în interior se afla inițial și fosta capelă a închisorii distrusă după întemnițarea lui Iuliu Maniu și Ion Mihalache¹⁴. Potrivit părintelui Ioniță Obreja, actualul preot al capelei de la Penitenciarul Galați¹⁵, vechii capele i s-a schimbat destinația în anul 1948, fiind compartimentată și transformată în camere de deținere, iar Sfântul Altar în baie și grup sanitar. Profesorul Dan Meran afirmă, însă, că ea a devenit grajd pentru cai¹⁶, informație care mi se pare mai puțin verosimilă. Begănescu Valerian, deținut politic la Galați în perioada 5 ianuarie - 21 iunie 1951, menționează și el biserica închisorii, dar ca fiind transformată în magazie¹⁷.

Revenind la celular, între cele 120 de celule care-l formau, se remarcă în mod deosebit cele de la capătul culoarului supranumite „celulele morții” unde erau închiși deținuții pedepsiți pentru încălcarea regulamentului de ordine interioară. Aici condițiile erau foarte greu suportabile, mai ales vara, când celula devenea asemenea unui cuptor. Cel mai rău era, însă, la „neagra”, celula cu o mică fereastră acoperită cu tablă și pavimentul din ciment peste care se arunca apă. În această celulă erau introduși deținuții pedepsiți mai cu seamă iarna¹⁸.

Celulele erau în general mici, cu dimensiunile de 2,50 m lățime și 3 m lungime¹⁹, având „peretele exterior de aproape doi metri, cel interior de un metru și jumătate, în care se afla ușa, iar cei doi laterali, de trei metri”²⁰. Pereții umezi din

---

¹¹ Prof. Dan Meran, *Prin închisorile comuniste „Temnița de la Galați” (II)*, în „Weekend Magazin”, supliment „Viața Liberă”, 8-9 martie 2008, p. 5.

¹² Constantin Ticu Dumitrescu, *op. cit.*, p. 270.

¹³ Paul Păltănea, *op. cit.*, p.7.

¹⁴ Daniel Giosan, *Învieră din celulă*, în „Monitorul de Galați”, nr. 100 (2125), 30 aprilie-1 mai 2005, pp. 2-3.

¹⁵ Actuala capelă a Penitenciarului Galați a fost amenajată într-o fostă cameră de detenție în anul 1994. La 29 iunie 2010 a fost mutată în corpul de clădiri noi a penitenciarului funcționând pe rămășițe ale muceniciei comune a unor deținuți, căci în magazia de producție pe care a fost ridicată clădirea cea nouă când s-a dat pardoseala la o parte s-au găsit schelete umane. (informațiile sunt oferite de părintele Obreja).

¹⁶ Prof. Dan Meran, *op. cit.*, p. 5.

¹⁷ Valerian Begănescu, *op. cit.*, p. 103.

¹⁸ Andrei Muraru, *op. cit.*, p. 314.

¹⁹ Prof. Dan Meran, *op. cit.* p. 4.

²⁰ Valerian Begănescu, *op. cit.*, p. 97.

cauza apei ce se infiltrasă, de-a lungul timpului,²¹ ofereau o priveliște total neprimitoare deținutului nou sosit în celulă.

Mobilierul se compunea din câteva paturi de fier suprapuse al căror număr varia [în funcție de celulă, numărul de locatari/deținuți și perioadă] între 2²² și 4²³. Paturile erau prevăzute cu saltele din paie cu fețele murdare și pătate de sânge²⁴. Existau însă și celule fără vreun pat, în care deținuții erau nevoiți să doarmă pe pavimentul din ciment²⁵ uneori cu pământ pe el²⁶. Deținuții mai dormeau pe jos și atunci când celulele erau suprapopulate neîncăpând cu toții în paturile aflate în celulă. Eugen Popescu, deținut la Penitenciarul Galați în anul 1954, pe timpul când director al închisorii era vestitul Maromet, povestește cum, pentru a se suplini insuficiența celor două paturi din celula unde fuseseră cazați un număr mare de deținuți, li s-au dat rogojini pe care le-au așezat peste scândura dușumelii, dormind astfel câteva luni²⁷. Tot din cauza aglomerației deținuții dormeau uneori și câte trei într-un pat²⁸. Acestor condiții improprii pentru dormit li se adăuga în unele cazuri prezența ploșnițelor foarte îndrăznețe și numeroase, după cum amintește Paul Păltănea²⁹.

Pe pat deținutul putea dormi ori sta întins de la ora 22, când se dădea stingerea, până la ora 5 când se dădea deșteptarea³⁰. În restul timpului deținutul putea sta doar la marginea patului, cu picioarele în jos³¹, fără a avea voie să adoarmă. Dacă era surprins dormind prin vizetă de gardianul de serviciu acesta din urmă îl scotea afară din celulă, alungându-i în mod brutal somnul cu lovituri de baston sau îi întocmea un raport, trimițându-l 7 zile la izolare într-o celulă fără pat și unde se turnase apă pe jos. Astfel deținutul trebuia să se învețe minte a nu mai ațipi sau adormi în timpul zilei. Și în celula de izolare se introducea, totuși, un pat la ora 22, însă acesta nu avea saltea și așternut³².

---

²¹ Prof. Dan Meran, *op. cit.*, p. 5.

²² Eugen Popescu, *Penitenciarul Galați*, în *Crâmpee de viață. Amintiri din școli și din închisori*, Tipografia Coresi, Freiburg, 1986 <http://www.alternativaonline.ca/Marturii.0705.html> (17.07.2010).

²³ Constantin Ticu Dumitrescu, *op. cit.*, p. 267.

²⁴ Prof. Dan Meran, *op. cit.*, p. 5.

²⁵ Paul Păltănea, *op. cit.*, p. 7 ; Valerian Begănescu, *op. cit.*, p. 96.

²⁶ Constantin Ticu Dumitrescu, *op. cit.*, p. 266.

²⁷ Eugen Popescu, *op. cit.*.

²⁸ Andrei Muraru, *op. cit.*, p. 314.

²⁹ Paul Păltănea, *op. cit.*, p. 7

³⁰ Prof. Dan Meran, *op. cit.*, p. 5.

³¹ Constantin Ticu Dumitrescu, *op. cit.*, p. 269.

³² Prof. Dan Meran, *op. cit.*, p. 5.

Inventarul celulei mai cuprindea, în mod obligatoriu, și o tinetă sau chiar mai multe, dacă deținuții erau numeroși³³. Tinetă sau hârdăul era o puțină din lemn în care deținuții își făceau necesitățile fiziologice. Deși tinetă răspândea un miros neplăcut în celula unde luau masa, dormeau ori stăteau deținuții, deșertarea ei varia în funcție de voința conducerii închisorii și nu după dorința deținuților. Astfel, din „amintirile” profesorului Dan Meran, aflăm că „Tinetă era scoasă la trei zile, de multe ori fiind plină, iar mizeriile, curgând pe jos”³⁴. Domnul Constantin Ticu Dumitrescu a prins se pare o conducere mai omenoasă întrucât golirea tinetei se făcea dimineața după număr și seara înainte de număr, pentru ca apoi să prindă și perioade când tinetă se scotea o dată la 24 de ore. Odată cu golirea tinetei deținuții umpleau și puțină cu apă a celulei din hârdăul mare – umplut de către deținuții de drept comun – aflat pe culoarul celularului³⁵.

Ieșirea din celulă pentru plimbare era un drept specificat în regulamentul penitenciarelor din România. Cu toate că acest drept a fost în general respectat, plimbarea nu se făcea zilnic, cum prevedea regulamentul, din varii motive: spațiul redus al curților interioare, numărul insuficient de gardieni necesari supravegherii deținuților scoși la aer etc.³⁶ Reprezentativ pentru timpul și periodicitatea plimbării deținuților poate fi răspunsul oferit de Constantin Ticu Dumitrescu prin „mărturiile” sale: „... au început să ne scoată la plimbare, circa 15 minute la două-trei zile sau cum le venea temnicierilor”³⁷. Dreptul la plimbare era, însă, pierdut temporar atunci când deținutul era trimis la „neagra” sau când îi era suspendat acest drept pentru o perioadă de timp ca pedeapsă³⁸. Ieșirea la plimbare se făcea pe celule³⁹. În timpul plimbării, privirile însetate de libertate ale deținuților se opreau în zidul închisorii neputând atinge din exterior decât văzduhul⁴⁰. Dar, aceasta în condițiile în care nu erau observați, căci regulamentul pedepsea cu trimiterea la „neagra” (izolare) privitul spre celule⁴¹ chiar dacă, în cazul închisorii din Galați, deținuții puteau vedea doar micile ferestre de la coridoarele celularului.

În afară de dorința firească de libertate care le măcina sufletele, deținuții îndurau și un sever regim de înfometare ce le vlăguise trupurile. Mâncarea se servea

---

³³ Eugen Popescu, *op. cit.*

³⁴ Prof. Dan Meran, *op. cit.*, p. 5

³⁵ Constantin Ticu Dumitrescu, *op. cit.*, p. 270.

³⁶ Andrei Muraru, *op. cit.*, p. 316.

³⁷ Constantin Ticu Dumitrescu, *op. cit.*, p. 271.

³⁸ *Ibidem*, p. 273.

³⁹ Prof. Dan Meran, *op. cit.*, p. 5.

⁴⁰ Constantin Ticu Dumitrescu, *op. cit.*, p. 272.

⁴¹ Andrei Muraru, *op. cit.*, p. 316.

cu regularitate însă era nesatisfăcătoare sub aspect calitativ și mai ales cantitativ⁴². Iată ce cuprindea în mod obișnuit meniul pe o zi al unui deținut de la Galați în anul 1957: „... dimineața surogat de cafea cu 125 g pâine, la prânz o gamelă de mâncare cu zeamă în care se aflau 2-3 murături sau foi de varză, iar seara o gamelă de arpacaș fiert cu apă și puțină marmeladă, compoziție care stârnea puternice dureri de stomac. Cea mai consistentă parte a hranei erau cele 600 g de turtoi, un fel de mălai din făină de porumb coaptă în tavă. Deoarece marginile turtoiuului erau unse cu ulei, ne rânduiam pentru obținerea lor”⁴³. Servirea mâncării se făcea într-o gamelă sau castron din metal, prin vizetă, personal, fiecărui deținut în parte. Pâinea era împărțită de obicei de către șeful de cameră, misiune nu tocmai ușoară deoarece puteau apare tensiuni de la ruperea ei în părți nu chiar egale⁴⁴.

Suferința generată de foame nu putea fi alinată cu ajutorul pachetelor trimise de familie, rude sau prieteni deoarece, din 1949, s-a interzis dreptul la corespondență (scrisori, pachet) și vorbitor cu familia⁴⁵. Făceau excepție, potrivit Ordinului nr. RG/25 895 din 19 aprilie 1955, aprobările speciale, acordate de la caz la caz de către Direcția a VIII-a din Ministerul de Interne⁴⁶. Astfel că hrana primită prin vizetă după bunăvoința conducerii închisorii era singura de care beneficiau deținuții politici întemnițați la Penitenciarul Galați.

Situația a fost mult mai neagră pe vremea directorului Nicolae Moromete. În prima jumătate a anului 1953, alimentația a constat numai în arpacaș, iar deținuților care nu îndeplineau norma uriașă stabilită de director li se lua mâncarea pe întreaga zi. Hrana luată de la deținuții pedepsiți era aruncată la porci din ordinul lui Moromete⁴⁷. Răutatea lui Moromete în această închisoare nu era ceva singular, chiar dacă la el lipsea parcă orice strop de omenie.

Gardienii de la Galați întâlneau de Constantin Ticu Dumitrescu când director al închisorii nu mai era renumitul Moromete, ci maiorul Dumitru Vodă, considerat „o fire mai blajină”⁴⁸ i-au produs o impresie negativă redată sugestiv de caracterizarea

---

⁴² Constantin Ticu Dumitrescu, *op. cit.*, pp. 266 și 272: „Mâncarea la Galați era mizerabilă, atât din punct de vedere al consistenței, cât și al gustului. Nu mai vorbesc de cantitate. Deveneam pe zi ce trece mai scheletici și mai străvezii.”

⁴³ Prof. Dan Meran, *op. cit.*, p. 5.

⁴⁴ Constantin Ticu Dumitrescu, *op. cit.*, p. 275.

⁴⁵ Andrei Muraru, *op. cit.*, p. 315: „Pentru început, acest regim discriminatoriu a fost aplicat, începând cu 8 mai 1949, deținuților condamnați în procesele Iuliu Maniu, Alexandru Popoiu, Ion Bujoiu, generalul Aurel Aldea și «vârfurilor organizațiilor subversive și criminalilor de război», iar din 1 iunie a fost extins pentru toate categoriile de deținuți politici.”

⁴⁶ *Ibidem*, p. 316.

⁴⁷ *Ibidem*, p. 319; http://www.crimelecomunismului.ro/ro/biografiile_nomenclaturii/ (28.07.2010).

⁴⁸ Prof. Dan Meran, *op. cit.*, p. 5.

„necruțători și răi de parcă le cătrănisese marxismul sufletele”⁴⁹. Caracterizarea este întărită în „recursul său la memorie” de secvențe care demonstrează adevărul afirmației. Încă de la venirea în penitenciar, ofițerul însărcinat cu constatarea sosirii sale tinde să arde spre intimidare duritatea închisorii de aici: „... am fost luat din Poartă și târât într-un birou, în fața unui ofițer care m-a întrebat sec: «Ești Dumitrescu Constantin, cu tatăl Stelian și mama Florica?». La răspunsul meu afirmativ, a continuat cu o voce de asasin: «Să-ți întrec în cap, bă, că aici este închisoarea Galați ... De aici nu mai ieși viu ...».”⁵⁰ Răutatea manifestată (fără motiv) reiese și din situația în care gardianul încearcă să-l înfricoșeze pe autorul „mărturiilor” menționate mai sus, făcând o referire înfricoșătoare la adresa colegului de celulă, un țăran pe care-l apucase o criză ciudată manifestată prin joc disperat: „«Vezi, ai grijă, într-o zi o să te strângă de gât!» a mai adăugat rânjind gardianul atunci când a închis vizeta”⁵¹. Semnificativ e și modul cum erau priviți deținuții politici de unii gardieni: „Într-o zi, când mă duceam să iau apă, gardianul, care era însoțit de un câine ce avea aspect de «câine-lup», privea amuzat cum acesta, cu etichetele urcate pe hârdău, bea apă cu un plescăit nesătul de acolo de unde beam și noi. Gardianul nu făcea nici o deosebire între noi și animale.”⁵²

Existau cu siguranță și excepții, dar să-ți păstrezi omenia în relațiile cu deținuții politici era ceva ce nu dădea voie regimul comunist care instiga permanent la lupta de clasă și înlăturarea pericolului reprezentat de dușmanii poporului. De un astfel de caz își amintește Paul Păltănea: „În anii '48-'49, la Penitenciarul Galați, un gardian ce locuia pe str. Lozoveni, (în imediata apropiere a temniței) obișnuia să facă gesturi umanitare pentru cei condamnați, mai ales că unii dintre aceștia îi erau vecini de cartier. Deși ajutorul său se reducea la bomboane, țigări sau bilete de acasă, acesta a fost turnat de către deținutul Mihai Bratoveanu. Gardianul a fost judecat și condamnat la o pedeapsă foarte severă”⁵³. Vedem, deci, că gardianul care manifesta ceva bunătate față de deținuți înfruntau riscul enorm de a fi prins și a trece în rândurile lor, astfel încât cei mai mulți se conformau atitudinii de ură a regimului totalitar comunist⁵⁴.

Adversitatea manifestată de regim contra deținuților politici se simțea și prin lipsa unui medic, deși în 1935 când nu erau comuniștii la putere „serviciul medical

⁴⁹ Constantin Ticu Dumitrescu, *op. cit.*, p. 277.

⁵⁰ *Ibidem*, p. 266.

⁵¹ *Ibidem*, p. 269.

⁵² *Ibidem*, p. 270.

⁵³ Daniel Giosan, *op. cit.*, p. 2.

⁵⁴ *Ibidem*, p. 2: „Gardienii care erau descoperiți că îi ajutau pe aceștia primeau pedepse dintre cele mai grele, fiind considerați uneltitori împotriva noului regim. Izolarea fără mâncare și apă timp de câteva zile, tortura și manifestările de teroare au determinat o precauție crescută puștinilor gardieni inimoși.”

al închisorii era condus de un medic legist de la Parchet⁵⁵. Asistența medicală se acorda de obicei la infirmeria închisorii de un personal insuficient pregătit, format din felceri și asistenți medicali. Foarte greu, în urma unei aprobări scrise din partea Direcției Generale a Penitenciarelor, deținutul contrarevoluționar bolnav era internat într-un spital. Pentru obținerea aprobării respective, conducerea penitenciarului trebuia însă să trimită mai întâi un referat în care să prezinte cazul, fapt pentru care nu arăta prea multă disponibilitate. Astfel că unele aprobări soseau după moartea deținutului, fără ca șeful penitenciarului să fie sancționat⁵⁶. Și pentru a înțelege cât mai bine ce însemna asistența medicală la Penitenciarul Galați precizăm că: „Dintre deținuții care au decedat la Galați între noiembrie 1952 și august 1953, o parte au murit în urma neadministrării la timp a medicamentelor, iar alții au decedat la câteva zile după sosirea răspunsului negativ de internare în spital.”⁵⁷

Lichidarea deținuților politici nu se făcea numai prin insuficiența îngrijirii medicale, având loc chiar execuții, fapt înscris și în Raportul final elaborat de Comisia Prezidențială pentru analiza dictaturii comuniste din România⁵⁸. Chiar dacă există numeroase lacune despre aceste execuții, ele sunt confirmate de unii foști deținuți care au rămas și în momentul povestirii - realizate după ani buni de la evenimente - marcați negativ de aceste crime⁵⁹. Înțelegem astfel, poate mai ușor, de ce închisoarea de la Galați – care ar fi rămas aproape neștiută de marele public dacă n-ar fi fost deținuți aici temporar liderii țărâniști Iuliu Maniu și Ion Mihalache – este comparată de Constantin Ticu Dumitrescu cu celebra, dar și cumplicită închisoare de la Aiud: „Totuși, închisoarea din Botoșani nu a fost atât de groaznică precum cea de la Galați, față de care pot afirma că până și Aiudul a fost o închisoare mai bună.”⁶⁰

Viața zilnică a deținuților la închisoarea din Galați se desfășura între numărul de dimineață și cel de seară. Numărul însemna numărarea deținuților de către gardian⁶¹, lucru ce se întâmpla în toate închisorile din România⁶².

---

⁵⁵ Victor Cilincă, *Galații la 1935. Penitenciar cu teatru, școală și capelă*, în „Weekend Magazin”, supliment „Viața Liberă”, 16-17 ianuarie 2010, p.7, articol elaborat după „Albumul Galaților” pentru 1935-1936, editat de Teodor Iordache.

⁵⁶ Andrei Muraru, *op. cit.*, p. 316.

⁵⁷ *Ibidem*, p. 317.

⁵⁸ Comisia prezidențială pentru analiza dictaturii comuniste din România, *Raport final*, București, 2006, pp. 211, 213.

⁵⁹ Constantin Ticu Dumitrescu, *op. cit.*, pp. 334-335: „Nu voi putea uita niciodată și nici ierta moartea a peste 250 de deținuți la închisoarea Botoșani. Și nici cele câteva sute la Galați, într-o perioadă de câțiva ani, printre care mulți oameni de valoare, români adevărați ...”.

⁶⁰ *Ibidem*, p. 334.

⁶¹ Prof. Dan Meran, *op. cit.*, p. 5: „De două ori, dimineața și seara, se făcea «Numărul», deținuții fiind înghesuiți între paturi pentru a fi numărați ... Gardianul, pentru acest ritual, intra în celulă și pe noi, deținuții, «ne așeza cu ajutorul imensului ciocan de lemn»”.

⁶² Constantin Ticu Dumitrescu, *op. cit.*, p. 270.

Pe timpul zilei deținuții aveau de înfruntat plictiseala, dorul de familie, dorința de libertate⁶³, limitarea cauzată de spațiul restrâns al celulei⁶⁴, foamea și frigul îngrozitor de pe timpul iernii.

Plictiseala și nevoia de comunicare erau alungate prin convorbiri cu colegul sau colegii de celulă ori chiar cu cei din alte celule, pentru acei deținuți care știau limbajul Morse utilizat în pușcării („linia era compusă din două bătăi scurte una după alta, iar punctul printr-o singură bătăie”⁶⁵). Bineînțeles, administrația închisorii nu era de acord cu convorbirile dintre celule, sancționând prin trimiterea la neagra pe cei vinovați sau bănuți că ar fi vinovați⁶⁶. Cu toată atitudinea dură a autorităților din penitenciar comunicarea prin alfabetul Morse nu a putut fi oprită, permițând transmiterea unor variate informații care mențineau moralul deținuților⁶⁷.

Pentru alții, credința era stâlpul de rezistență pentru menținerea moralului sub apăsarea teribilă a temniței. Paul Păltănea îți amintește cum „Freamătul viu al memoriei, peste care plutea harul binecuvântat al rugăciunii, nimicea tristețea singurătății”⁶⁸.

Foarte greu de îndurat era frigul din timpul iernii. Crivățul pătrundea fără greutate în celule în condițiile în care majoritatea nu aveau geam⁶⁹ sau acesta era spart. În funcție de poziționarea celulei, prin geamul respectiv, viscolul introducea uneori zăpadă în spațiul temniței, sporind greutatea deținuților⁷⁰. Foc nu se făcea și caloriferele era permanent reci astfel încât cine supraviețuia scăpa de frigul intrat în corp abia o dată cu sosirea verii⁷¹.

Mult mai rău era, însă, pentru deținuți când erau puși la muncă, căci Penitenciarul Galați „avea în folosință o suprafață de teren de aproximativ 360 ha, dintre care 340 ha de teren arabil și 20 ha de grădină. Deținuții erau folosiți la prășitul porumbului, la culesul mazărei, la cositul orzului și ovăzului”⁷². În afara acestor munci deținuții mai erau utilizați și la diversele treburi în cadrul unității

---

⁶³ *Ibidem*, p. 269 : „Uneori urcam pe patul suprapus, riscând bătăi și cine știe ce pedepse, sus, la gemuleț, pentru a încerca să zăresc prin oblon un petec de cer, silueta unui om, un pom sau orice. Simțeam nevoia de a evada dincolo de gratii măcar cu privirea.”

⁶⁴ *Ibidem*, p. 269: „... de la deșteptare până la culcare, se învârtea mai tot timpul în micul triunghi dintre ușă și paturi: câte doi pași pe cele două laturi și trei mai mici pe latura cea mare a triunghiului. Se oprea numai când mă mișcam eu pentru că n-aveam cum să încăpem amândoi. Și când mâncam.”

⁶⁵ *Ibidem*, p. 270.

⁶⁶ *Ibidem*, p. 271.

⁶⁷ *Ibidem*, p. 274.

⁶⁸ Paul Păltănea, *op. cit.*, în „Viața Liberă”, nr. 2918, 5 iulie 1999, p. 7.

⁶⁹ Andrei Muraru, *op. cit.*, p. 318.

⁷⁰ Eugen Popescu, *op. cit.*

⁷¹ Constantin Ticu Dumitrescu, *op. cit.*, p. 269.

⁷² Andrei Muraru, *op. cit.*, p. 319.

militare sovietice, aflată în apropierea închisorii, și la confecționarea rogojinelor⁷³. Munca era foarte istovitoare, peste 12 ore pe zi indiferent de vreme⁷⁴, efortul fizic fiind însoțit și de cel psihic reprezentat de stresul îndeplinirii normei fără de care pierdeai porția de hrană, cum am mai amintit când am vorbit despre mâncarea deținuților.

Situația era și mai grea pentru deținuții bolnavi sau în vârstă - cu o capacitate foarte scăzută de efort - care aveau șanse minime de supraviețuire dacă nimereau în perioada unui director precum Moromete⁷⁵.

Directorul avea așadar un rol important în a face viața deținuților mai puțin sau mai mult amară, după cum rezultă și din citatul următor care îl are în centru pe directorul Petrache Goiciu: „Era totuși o perioadă de «liniște și bunăstare» în temnița de la Galați, cei mai vechi vorbind de vremea când comandant al penitenciarului fusese colonelul Goiciu, fost tovarăș de închisoare al lui Gheorghiu-Dej, care avea plăcerea de a bate personal și de a călca în picioare pe orice nou deținut intrat pe poarta închisorii.”⁷⁶

Cine au fost deci directorii închisorii din Galați din anul 1947 când Partidul Comunist Român (P.C.R.) începe masiv să-și arunce în pușcării adversarii politici, până în 1964 când oficial sunt desființate închisorile politice din România? Din păcate demersul făcut în acest sens la Penitenciarul Galați nu ne-a ajutat, iar informațiile provin doar din literatura de specialitate. În 1947 director al Penitenciarului Galați era rusul Eršov, un „refugiat bătrân, care a fost mai uman decât românul Goiciu”⁷⁷. Petrache-Goiciu devine director al penitenciarului în martie 1948 demascându-și șeful, după cum aflăm din articolul *Petrache Goiciu, monstrul care a zidit de viu, un deținut politic, a inventat «carcera morții» cu latura de doar 40 de cm*, scris de Marius Mototolea în Ziarul Adevărul⁷⁸. Din „mărturiile de detenție”⁷⁹ ale istoricului gălățean Paul Păltănea știm că Petre Goiciu era comandantul închisorii din Galați în iulie 1948. O listă cu cei care au avut în mâna lor viața deținuților de la Galați, aflându-se la conducerea penitenciarului am găsit în

⁷³ *Ibidem*, p. 319.

⁷⁴ *Ibidem*, p. 319.

⁷⁵ *Ibidem*, p. 318: „În total, într-o perioadă de zece luni au decedat 48 de deținuți. Decesele s-au datorat muncii chinuitoare la care erau supuși deținuții, lipsei de hrană și de asistență medicală, regimului de teroare instaurat după venirea lui Moromete, condițiilor de cazare necorespunzătoare.”

⁷⁶ Prof. Dan Meran, *op. cit.*, p. 5.

⁷⁷ Camil Demetrescu, *Note-Relatări*, Editura Enciclopedică, București, 2001, p. 410.

⁷⁸ http://adevarul.ro/locale/galati/foto-video-petrache-goiciu-monstrul-zidit-deviu-detinut-politic-inventat-carceramortii-latura-doar-40-centimetri-1_513671cf00f5182b85d29988/index.html (6.03.2013).

⁷⁹ Toader Buculei, *Clio încarcerată. Mărturii privind destinul istoriografiei românești în epoca totalitarismului comunist*, Editura Libertatea, Brăila, 2000, p. 239.

lucrarea *Dicționarul penitenciarelor din România comunistă (1945-1967)*: „locotenent-major Petrache-Goiciu (1949-1952), căpitan Gheorghiu, pentru o perioadă de două luni, căpitan Nicolae Moromete (1952-1954), locotenent-major Ion Stănescu (1954-1957), maior Dumitru Vodă (1957-1959), maior Marian Petrescu (1959-1966)...”⁸⁰. După cum se observă, există o neconcordanță între ultimele trei surse referitoare la anul din care Goiciu ajunge în fruntea Penitenciarului Galați. Sper ca neconcordanța respectivă să fie lămurită de alte noi apariții editoriale, memorii ori studii de specialitate care să abordeze această problemă.

În istoriografia rezistenței anticomuniste, închisoarea politică de la Galați nu este la fel de bine reprezentată ca închisorile de la Pitești, Jilava, Aiud, Gherla sau Sighet. Nu am găsit, în cercetările mele, nici măcar o singură lucrare dedicată acestui penitenciar precum au făcut Paul Goma despre Gherla⁸¹, Marcel Petrișor despre Jilava⁸², Constantin C. Giurescu despre Sighet⁸³, preotul Ioan Bărdaș⁸⁴, Grigore Caraza⁸⁵ și Demostene Andronescu⁸⁶ despre Aiud etc. sau o întreagă literatură despre Pitești⁸⁷. Este adevărat că la închisoarea gălățeană nu a avut loc fenomenul deosebit de tragic al reeducării, însă ea este comparabilă cu penitenciarele enumerate mai sus. Studiul de față se vrea totuși, în ciuda limitelor sale, o lumină aruncată într-un con de umbră unde mai sunt multe de cercetat.

---

⁸⁰ Andrei Muraru, *op. cit.*, p. 319.

⁸¹ Paul Goma, *Gherla*, Editura Humanitas, București, 1990.

⁸² Marcel Petrișor, *Memorii I, Fortul 13. Convorbiri din detenție*, Editura Meridiane, București, 1991 și *Memorii II, Secretul Fortului 13. Reeducări și execuții*, Editura Timpul, Iași, 1994.

⁸³ Constantin C. Giurescu, *Cinci ani și două luni în penitenciarul de la Sighet (7 mai 1950 - 5 iulie 1955)*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1994.

⁸⁴ Pr. Ioan Bărdaș, *Calvarul Aiudului. Din suferințele unui preot ortodox*, Editura Anastasia, București, 1999.

⁸⁵ Grigore Caraza, *Aiud însângerat*, Editura Vreamea XXI, 2004.

⁸⁶ Demostene Andronescu, *Reeducarea de la Aiud: peisaj lăuntric-memorii și versuri din închisoare*, Editura Christiana, București, 2009.

⁸⁷ Virgil Ierunca, *Fenomenul Pitești*, Editura Humanitas, București, 1990; Dumitru Bacu, *Pitești – centru de reeducare studențească*, Editura Atlantida, București, 1991; Grigore Dumitrescu, *Demascarea*, Editura Ion Dumitru, München, 1978; Viorel Gheorghiuță, *Et ego. Sărata-Pitești-Gherla-Aiud. Scurtă istorie a devenirii mele*, Editura Marineasa, Timișoara, 1994; Dumitru Bordeianu, *Mărturisiri din mlaștina disperării*, Ediția a II-a, Editura Scara, București, 2001; Octavian Voinea, *Masacrarea studențimii române în închisorile de la Pitești, Gherla și Aiud*, Editura Majadahonda, București, 1996; *Viața părintelui Gheorghe Calciu după mărturiile sale și ale altora*, ediție îngrijită la Mănăstirea Diaconști, Editura Christiana, București, 2007.

Fotografia nr. 1.

Fotografia nr. 2.

Fotografia nr.3.